

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 65811/13)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

7 Απριλίου 2016

Η απόφαση αυτή είναι τελεσίδικη. Μπορεί να υποστεί μικροαλλαγές ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Αλεξίου κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε Επιτροπή, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Ledi Bianku, πρόεδρος,

Aleš Pejchal,
Armen Harutyunyan, δικαστές,
και André Wampach, αναπληρωτής γραμματέας τμήματος,
Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 15 Μαρτίου 2016,
Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 65811/11) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας και με την οποία ένας υπήκοος του Κράτους αυτού, ο κ. Ναπολέον Αλεξίου («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 15 Οκτωβρίου 2013 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κύριο Ν. Αναγνωστόπουλο, δικηγόρο Αθηνών. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους εντεταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Λεκκού, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 17 Φεβρουαρίου 2014, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1936 και είναι κάτοικος Αθηνών.
5. Στις 31 Δεκεμβρίου 2005, ο προσφεύγων προσέφυγε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με μία αίτηση αναπροσαρμογής του ύψους της σύνταξής του.
6. Στις 23 Ιανουαρίου 2006, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους απέρριψε την αίτησή του.
7. Στις 28 Απριλίου 2006, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου έφεση κατά της απόφασης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
8. Στις 16 Μαΐου 2008, το Ελεγκτικό Συνέδριο δικαίωσε τον προσφεύγοντα (απόφαση αριθ. 1186/2008).
9. Στις 24 Ιουλίου 2009, το Δημόσιο κατέθεσε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 1186/2008 ενώπιον της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

10. Στις 6 Μαρτίου 2013, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 1083/2013). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 15 Μαΐου 2013.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο

11. Ο νόμος 4239/2014, ο οποίος τιτλοφορείται «δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο», τέθηκε σε ισχύ στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Αυτός εισάγει, μεταξύ άλλων, μία νέα προσφυγή αποζημίωσης η οποία προβλέπει την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης λόγω της αδικαιολόγητης διάρκειας μιας δίκης ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Το άρθρο 3 § 1 ορίζει:

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της (...).»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

12. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας αγνόησε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

13. Το χρονικό διάστημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 28 Απριλίου 2006, με την αίτηση η οποία κατατέθηκε από τον προσφεύγοντα, και έληξε στις 6 Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία δημοσιεύθηκε η απόφαση αριθ. 1083/2013 της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Συνεπώς διήρκεσε περισσότερο από έξι έτη και δέκα μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

14. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων

υπόψη τα κριτήρια που έχουν καθιερωθεί από τον νομολογία του, και ιδιαίτερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Βασίλειος Αθανασίου και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 50973/08, 21 Δεκεμβρίου 2010 και *Μαυρεδάκη κατά Ελλάδας*, αριθ. 10966/10, 24 Οκτωβρίου 2013).

15. Το Δικαστήριο χειρίστηκε πολλές φορές υποθέσεις που θέτουν παρόμοια ζητήματα με εκείνο της παρούσας υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την προαναφερόμενη *Μαυρεδάκη*).

16. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει κάποιο γεγονός ή επιχείρημα ικανό να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα υπόθεση, η οποία περατώθηκε έξι μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου 4239/2014. Λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

17. Ενόψει των προηγούμενων, η αιτίαση αυτή πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή και να διαπιστωθεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για το γεγονός ότι δεν υφίσταται στην Ελλάδα κάποια πραγματική προσφυγή για να παραπονεθούν για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μία πραγματική προσφυγή ενώπιον μιας εθνικής αρχής που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για την αθέτηση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 6 § 1 υποχρέωσης να εκδικάζει τις υποθέσεις μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 156, CEDH 2000-XI)

20. Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους μία πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για την διάρκεια μιας διαδικασίας (βλέπε την προαναφερόμενη *Βασίλειος Αθανασίου και λοιποί κατά Ελλάδα* και *Γλυκάντζη κατά Ελλάδα*, αριθ. 40150/09, § 54, 30 Οκτωβρίου 2012 και τις παραπομπές που αναφέρονται εκεί).

21. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2014 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 4239/2014, ο οποίος αναφέρεται στην δίκαιη ικανοποίηση λόγω της υπέρβασης της λογικής προθεσμίας μιας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών και των πολιτικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Δυνάμει του προαναφερθέντος νόμου, θεσπίστηκε μία νέα προσφυγή η οποία επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να παραπονεθούν για την διάρκεια κάθε βαθμού μιας διαδικασίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της σχετικής απόφασης (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 11). Εν τούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο νόμος αυτός δεν έχει αναδρομικότητα. Κατά συνέπεια, ο νόμος αυτός δεν προβλέπει μία τέτοια προσφυγή για τις υποθέσεις οι οποίες, όπως εν προκειμένω, έχουν περατωθεί έξι μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του. Συνεπώς, ο προσφεύγων δεν μπορούσε να ασκήσει την προσφυγή αυτή.

22. Ενόψει των προηγούμενων, η αιτίαση αυτή πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή και να διαπιστωθεί η παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης εξαιτίας της έλλειψης, κατά τον χρόνο των γεγονότων, στο εθνικό δίκαιο μιας προσφυγής που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να επιτύχει την επικύρωση του δικαιώματός του να εκδικαστεί η υπόθεσή του εντός λογικής προθεσμίας, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

23. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

24. Ο προσφεύγων αξιώνει 15.000 ευρώ (EUR) για την ηθική βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη. Ζητεί ακόμη 1.000 ευρώ (EUR) και 369 ευρώ (EUR) για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου αντίστοιχα. Προσκομίζει ένα τιμολόγιο 369 ευρώ (EUR).

25. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει τα αιτήματα αυτά. Εκτιμά ότι, σε κάθε περίπτωση, η διαπίστωση μιας παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

26. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 3.900 EUR για την αιτία αυτή, καθώς και 200 EUR για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη.

27. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να ευθυγραμμίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,
4. *Αποφαίνεται*
 - (α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών, το ποσό των 3.900 EUR (τριών χιλιάδων εννιακοσίων ευρώ) για την ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται από τον προσφεύγοντα για τον φόρο, καθώς και 200 EUR (διακόσια ευρώ), για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται από αυτόν για τον φόρο,
 - (β) ότι από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 7 Απριλίου 2016, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Ledi Bianku

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 28 Απριλίου 2016

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος